

וה"נ גם בחצר שהוא משום יד במאי שאוחז בידו, ואין חלק החרש והקטן מונע להגדול מה שאוחז בידו, וז"פ. ועי' בנתיבות סימן ר"ס, ועל כל פנים הדין דין אמת שאסור לשנות ממעות הקופה לשום צדקה אחרת, וגם יש על זה חרם ואיסור מהגאונים הקדמונים.

והנני ידיו גיסו הדו"ש

חיים עוזר גראדזענסקי

י

בענין פינוי עצמות

ב"ה. יום ועש"ק י"ג תמוז תרצ"ט, ווילנא.

אוצר החכמה

יקרת מכתבו הגיעני. ע"ד שאלתו, הנני יושב כעת קרית חוצות ומחוסר ספרים, וגם צוותי מהרופאים לנות, בכ"ז הנני ממלא את רצונו להשיב לו. והנה לעצם הענין, באחד שקבר את בנו בקבר של ח"ק, ועתה קנה קרקע לקבר משפחה בעיר אחרת, ורוצה להעביר עצמות בנו לקבר המשפחה, וכת"ר האריך בזה בדברים נכונים, ושואל חות דעתי למעשה.

לכאורה הצדק עם מעכ"ת, אחרי שלע"ע אין כאן קבר משפחה רק הזמנה לקבר. אולם בס' אור שמח הל' שמחות פי"ד הל' ט"ו מוכיח מזה דכתב האור זרוע בהל' אבלות סי' תי"ט, דאין מוליכין את המת מעיר שיש בה קברות לעיר אחרת יעו"ש דסבר דזה חמיר טפי מהך דאיסור פינוי עצמות דמביא שם ירושלמי דאין מפנין כו', כש"כ שאין מוליכין אותו כשהוא שלם דאיכא בזיון טפי כו' וכל מת לענין קבורת עירו כמת מצוה דמי, יעו"ש. וכיון שכן, הא מצאנו גבי אלעזר כתוב בסוף ס' יהושע, ויקברו אותו בגבעת פינחס בנו בהר אפרים, ופשטא דאלעזר כהן גדול הי', וכשנתקדשה שילה הי' דינה כירושלים, והי' מוכרח לישב תמיד בשילה, וכי הוליכוהו לגבעת פינחס ולא לקברות שילה, משום שהוא משפחתו של פינחס, ואף שפינחס הי' עדיין בחיים, מקרי של משפחתו, וא"כ ה"ה לענין פינוי עצמות הוי כמו שלו ושל משפחתו אף שהם בחיים, ומסיק להלכה שדעתו להתיר, אך אין רצונו לסמוך על דעתו לבד, אם לא שיסכים לזה אחד מהמורים המובהקים, יעו"ש.

וּאִם כִּי רֵאִיתָ אֹר שֶׁמֶח אֵינָה מִכְרַעַת, דֹּאפֶּשֶׁר לֹאמַר דְּצוּה אֲלַעְזֹר לְקַבֹּר
 אוֹתוֹ שֵׁם, וְגַם י"ל שֶׁהָיוּ שֵׁם קְבוּרִים קְרוּבִים אַחֲרֵים מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ, וְגַם דְּבָרֵי הָאוֹר
 זֶרַע דְּחֻמּוֹר הוֹלֶכֶת הַמֵּת מִפִּינֵי הַמֵּת לֹא נֹזְכְּרוּ בְּדִבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים, מִכָּל מָקוֹם
 כִּיּוֹן דֶּהֱאוֹר שֶׁמֶח מִתִּיר לִכְתַּחֲלָה, יֵשׁ מָקוֹם לְסַמּוֹךְ עָלָיו. וְעַל כֵּן אִם תּוֹבֵעַ בַּחֲזָקָה
 לִפְנוֹת אֶת הָעֲצָמוֹת לְקַבֵּר מִשְׁפַּחְתּוֹ, אֵין כְּדָאֵי לֵבָא בְּקַטְמוֹת וּמְרִיבוֹת, וְאִפְּשֵׁר
 לְהַתִּיר.

וּמִש"כ כֶּת"ר מִדְּבָרֵי הַגֵּר"א ז"ל שֶׁהֵבִיא רֵא"י מִמִּכּוֹת י"א, רֹצֵחַ שֶׁמֶת קוֹדֵם
 כֶּהֵן גָּדוֹל מוֹלִיכִין עֲצָמוֹתָיו לְקַבְרוֹת אֲבוֹתָיו, וּמַעִיר עַל זֶה כֶּת"ר שֶׁמֶשׁ אֵין רֵא"י,
 דֶּשֶׁם הוּא כֹאִילוֹ קְבֻרָתוֹ לְזִמָּן, דְּמַדִּינָא אֲסוּר לַעֲשׂוֹת בֵּית הַקְּבֻרֹת בְּעָרֵי מִקְלָט.
 כִּבְר קִדְמוֹהוּ בִּזְה"ב אֹר שֶׁמֶח" שֵׁם, וְכִמוֹ כֵּן בִּשְׁו"ת דְּבָרֵי מַלְכִּיָּאל ח"ד ס' צ"ה.
 וַיֵּשׁ לְהֶאֱרִיךְ בִּזְה"ב, אֲבָל אֵין בְּכוּחֵי כֶּעַת.

וְאו"ש וּבִרְכָּה לִכְת"ר וְלִכָּל הַנְּלוּיִם אֱלֹו כִּנְפֶּשׁ וְכִנְפֶּשׁ מוֹקִירִם וּמִכְבָּרִם
 חַיִּים עוֹזֵר גְּרָאדוֹעֵנְסְקִי

יא

סֶפֶק מוֹמָאָה בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדָה, וּבִעֲנִין יִבְמָה בְּחִיבֵי לְאוּיִן*

ב"ה, חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבַט וַעֲת"ר, הָאֲמַעַל.

יִדִּי הֵיקָר הָרַב הַגָּאוֹן חו"ב סוֹע"ה חֲכָם וְסוֹפֵר אֲשֶׁכּוֹל הַכֶּפֶר כֶּש"ת מו"ה
 שְׁלֵמָה יוֹסֵף זַעֲוִיץ הִ"ו רַב בְּקִזְמִירוֹ.

אַחֲדָשֶׁת"ה, יִקְרָת מִכְתָּבוֹ מִיּוֹם כ"ד טִבֵּת הַגִּיעָנִי בְּאִיחּוֹר זִמָּן וְעַל כֵּן אַחֲרָתִי
 מִלֵּהשִׁיב, גַּם דְּבָרֵי הַזִּירוֹ הַגִּיעָנִי וְרַב תּוֹדָה.

וְעַל דְּבָר אֲשֶׁר הָעִיר מַעַכ"ת בְּדִבְרֵי תוֹרָה, בְּמָה שֶׁרָאָה בְּקוֹנְטְרָסִי [אוֹת ב']
 שֶׁהֶעֱלֵתִי דַּעַם הַמוֹמָאָה בְּסַפִּיקוֹ עוֹמֵד, וְכָל הַדִּינִים שֶׁאֵנִי דָּנִים הוּא לְגַבִּי הַנוֹגַע,
 וּפְלִפְלִתִי [בְּאוֹת ז'] בְּדִבְרֵי הַשֵּׁכ שֶׁמַּעֲתָתָא [ש"ד פ"ד] בְּמִשְׁנֵה דְּפָרָק ו' טַהֲרוֹת
 [מ"א], הַמְּסוֹכֵן בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדָה וְהַצִּיָּאוֹהוּ לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים וְהַחֲזִירוֹהוּ לְרִשּׁוֹת הַיַּחֲדָה,

* תְּשׁוּבָה לְהַעֲרוֹת עַל שְׁו"ת אַחֲיַעֲזָר ח"א ס' א'.